EU:n yhteisen kalastuspolitiikan toimivuutta koskeva ”Kalastuspaketti”
(E-kirjeet 183/2022, 184/2022,185/2022 ja 186/2022)

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnan kuuleminen 9.5.2023

Maa- ja metsätalousministeriö
Kalatalousneuvos Risto Lampinen

Tausta

- EU:n Yhteinen kalastuspolitiikka (YKP) uudistettiin vuonna 2013
- Komissiolla EU-lainsäädännön perusteella velvollisuus tehdä arvio (YKP) toimivuudesta
- Komission 21.2.2023 antamaa kolmea tiedonantoa ja yhtä raporttia EU:n yhteisen kalastuspolitiikan toimivuudesta käsitellään EU-tasolla yhtenä ”Kalastuspakettina”
- Kalastusjaosto (EU17) käsitteli paketin 10.3.2023 ja hyväksyi Suomen kannat yksimielisesti.
- Maatalous- ja kalastusneuvosto keskusteli paketista 20.3.2023.
- Neljä E-kirjettä lähetettiin Eduskunnalle 22.3.2023.

E-kirje 185/2022

Komission tiedonanto EU:n yhteisestä kalastuspolitiikasta

Sisältö

- Komission tiedonannon tarkoituksena on raportoida yhteisen kalastuspolitiikan (YKP) toiminnasta perusasetuksen (1380/2013) 49 artiklan perusteella sekä esittää visio ja tie kohti kestävää tulevaisuutta.
- Tiedonanto täydentää toimintasuunnitelmaa, joka koskee meriekosysteemien suojelua ja ennallistamista ja tiedonantoa kalastuksen ja vesiviljelyn energiasiirtymästä sekä raporttia kalastustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä.

Vuonna 2013 toteutetun reformin tulokset

- Komissio katsoo, että vuonna 2013 toteutetun reformin jälkeen on saavutettu konkreettista edistymistä kohti kestävämpää kalastusta.
- Kalakannat ovat vahvistuneet ja kalastuslaivastojen kannattavuus on parantunut. Kun vuonna 2009 EU:ssa oli vain viisi kalakantaa kestävän enimmäistuoton (MSY) tasolla, vuonna 2022 niitä oli yli 60.
- Komissio katsoo, että YKP:n perusasetusta ei ole tarpeen uudistaa, mutta työtä lainsäädännön toimeenpanemiseksi olisi tehostettava.

Valtioneuvoston E-kirjeessä esittämät kannat

Suomi katsoo, että:

- Tiedonannossa esitetyt linjaukset avoimuuden lisäämiseksi, alueellistamisen jatkamisesta ja tieteen merkityksestä yhteisessä kalastuspolitiikassa ovat oikeansuuntaisia. Samoin tavoite kalakantojen kestävästä enimmäistuotosta (MSY) on edelleen keskeinen.
- Voimassa olevaa yhteisen kalastuspolitiikan perusasetusta ei ole tarpeen uudistaa. Sen sijaan on tarpeen vahvistaa kalastuspolitiikan toimeenpanoa.
- Uusien toimenpiteiden tulee tarvittavilta osin perustua tieteelliseen tietoon ja olla oikeasuhtaisia, toteuttamiskelpoisia, kustannustehokkaita sekä kullekin alueelle sopivia (ratkaisut alueellistamismenettelyn mukaisesti) ja niiden sosioekonomiset vaikutukset tulee ottaa huomioon.
- Merituulivoiman kasvu on syytä suunnitella niin, ettei se vaaranna kalakantojen tilaa ja lisääntymisalueita tai kalastuksen harjoittamisen mahdollisuutta. Esimerkiksi Pohjanlahdelle suunnitellaan lukuisia ja laajoja tuulivoimapuistoja.

E-kirje 184/2022

Komission tiedonanto, joka koskee EU:n toimintasuunnitelmaa: meriekosysteemien suojelu ja ennallistaminen kestävän ja sopeutumiskykyisen kalastuksen varmistamiseksi

Sisältö

Toimintasuunnitelma on hybridi mm. EU:n yhteisestä kalastuspolitiikasta ja EU:n ympäristöpolitiikasta

- Esitetään toimia jäsenmaiden kansallisesti tai alueellisesti (esim. Itämeri) toteutettavaksi

- Komission omia linjauksia ja suunnitelmia toimintasuunnitelman edistämiseksi

- Sivutaan monia olemassa olevia prosesseja kuten monimuotoisuustyö, HELCOM BSAP, BALTFISH, kansallinen merenhoito (meristrategiadirektiivi) ja kansallisen lainsäädännön toimeenpano

Toimintakokonaisuuksia: Kalastuksen valikoivuuden edistäminen, kalastuksen ympäristövaikutusten vähentäminen, tutkimuksen ja tietopohjan laajentaminen, kalastuksen valvonta ja sidosryhmäyhteistyö

-Toimia: **ankerias ja pyöriäinen, sivusaalismäärien vähentäminen ja sivusaaliiden kynnysarvojen asettaminen, tiedonkeruun lisätarpeet, kutu- ja poikasalueiden suojelu, kansallinen tiekartta toimintasuunnitelman toimeenpanosta, laajapohjainen EU-tason ryhmä,** pohjatroolauksen vähentäminen ja vaihtoehtoisten kalastusvälineiden kehittäminen ja pyydysten valikoivuuden edistäminen

Seuraavia askeleita:

Neuvoston päätelmät, BALTFISH ’aivoriihi’ toimintasuunnitelman toteuttamisesta, kansallisen tiekartan laadinta, tiedonkeruun tarkentaminen

Valtioneuvoston E-kirjeessä esittämät kannat

Suomi suhtautuu myönteisesti kalastuksesta aiheutuvien tutkittujen ympäristövaikutusten vähentämistä ja estämistä edistäviin toimiin sekä tiedonannossa esitettyihin mahdollisuuksiin säätää tällaisista toimista kansallisesti tai alueellisesti. Suomi korostaa YKP:n alueellistamisen merkitystä toimien toteutuksessa.

- Tarve lisäanalyysille esitettyjen toimien taloudellisista ja sosiaalisista vaikutuksista ekologisten lisäksi.
- Tietyiltä osin tällä hetkellä käytettävissä olevan tiedon määrä ja laatu eivät ole riittäviä.
- Päätöksenteon tarpeisiin räätälöityä tutkimusta ja tiedonkeruuta tulee lisätä.
- Tiedonannossa esitetyt aikataulut ovat eräiltä osin liian kunnianhimoisia.
- Yhteistyötä EU-tasolla ja kansallisesti tulee lisätä. Kansallinen tiekartta tiedonannossa esitettyjen toimien toimeenpanemiseksi tulee laatia tarkoituksenmukaisella tavalla.
- Toteutus kansallisten olemassa olevien määrärahojen ja EU-linjausten puitteissa.

E-kirje 183/2022

Komission tiedonanto kalatalous- ja vesiviljelysektorin energiasiirtymästä

Sisältö

Tiedonannossa kuvataan komission energiasiirtymää koskeva toimintasuunnitelma sekä esitetään näkemys ilmastoneutraalista kalatalous- ja vesiviljelysektorista.

Esitettyjen toimenpiteiden päämääränä ovat:

- Sektorin resilienssin ja sosioekonomisen suorituskyvyn vahvistaminen,
- Yhteisen kalastuspolitiikan (YKP) päätavoitteiden saavuttaminen,
- Kestävä, ilmastoneutraali ja kilpailukykyinen vesiviljelysektori EU:ssa,
- Varmistaa sektorin osallistuminen EU:n ilmasto-, biodiversiteetti-, terveys-, ja päästövähennystavoitteisiin sekä markkinamahdollisuuksien kasvattaminen näiden osalta.

Komissio esittää näkemyksenään, että Euroopan meri- kalatalous- ja vesiviljelyrahaston (EMKVR) rahoitusmahdollisuudet tukevat hyvin energiasiirtymää

Toimenpiteet

- Pääsuunnat ovat energiatehokkuuden parantaminen ja siirtyminen uusiutuviin, päästöttömiin tai vähähiilisisiin energialähteisiin.
- Erityistä huomiota tulisi kiinnittää kalastuslaivaston kapasiteetin hallintaan.

Esitettyjä toimenpiteitä:

- Hallinnollinen kehys: Energiasiirtymäkumppanuus, joka kokoaa sektorin keskeiset sidosryhmät yhteen -> v. 2024 tiekartta sektorin energiasiirtymäksi.
- Tutkimus ja innovaatiot: Raportti olemassa olevista teknologioista, tiedonjakoalusta, arvio poltto-ainehintojen vaikutuksista sektorin suorituskykyyn ja living-lab –hankkeet.
- Osaamis- ja työvoimatoimet: ”siniset työurat”
- Liiketoimintaympäristö: Euroopan meri- kalatalous- ja vesiviljelyrahaston (EMKVR) investoinnit energiasiirtymään ja yhteistyö muiden rahastojen ja kv. järjestöjen kanssa.

Valtioneuvoston E-kirjeessä esittämät kannat

- Suomi tukee komission tiedonannossa esitettyjä suunnitelmia sekä viitekehystä. Energiasiirtymä on tärkeä kokonaisuus kalatalouden yritysten kannattavuuden parantamisen ja toimialan ilmastotavoitteiden saavuttamisen näkökulmasta.
- Energiasiirtymä edellyttää muutoksia erityisesti kalastusalusten voimanlähteissä (uusiutuvat ja vähäpäästöiset polttoaineet ja sähköistäminen). Kalastuslaivaston kapasiteetin hallinnointiin ja rahoittamiseen liittyvä EU-lainsäädäntö rajoittaa tällä hetkellä kuitenkin huomattavasti yritysten mahdollisuuksia investoida uusiin energiatehokkaisiin aluksiin sekä energiatehokkaiden uudistusten toteuttamista olemassa olevissa aluksissa.
- Kalatalouden energiasiirtymän kannalta tukeminen tulisi ottaa huomioon yhteisen kalastuspolitiikan (YKP) perusasetuksessa sekä Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastoa (EMKVR) koskevassa asetuksessa. Suomi katsoo, että komission tulisi harkita näiden asetusten muuttamista.

E-kirje 186/2022

Raportti kalastus- ja vesiviljelytuotteiden markkinajärjestelystä

Valtioneuvoston E-kirjeessä esittämät kannat

Suomi kannattaa:

- Raportissa esitettyjä linjauksia tuottajajärjestöjen valvonnan tehostamisesta, kaupan pitämisen sääntöjen ja markkinastandardien toimeenpanosta
- Kestävyyskriteereiden kehittämistä kalastus- ja vesiviljelytuotannolle ja pyrkimystä saada niitä myös markkinastandardeihin.
- Kalastus- ja vesiviljelytuotteiden kuluttajainformaatiota voitaisiin siten, että tieto pyyntimenetelmistä, pyyntialueesta ja viljelymenetelmästä olisi tarkempi.

Suomi yhtyy komission arvioon siitä, että voimassa olevaa Euroopan kalastus- ja vesiviljelytuotteiden markkinajärjestelyasetusta ei ole tarpeen uudistaa merkittävästi, sen sijaan tulee vahvistaa sen toimeenpanoa.

Jatkoprosessi

- Ruotsi on neuvoston puheenjohtajamaana käynnistänyt työn neuvoston päätelmien valmistelusta vastauksena komission antamaan ”kalastuspakettiin” eli kolmen tiedonannon ja yhden raportin muodostamaan kokonaisuuteen.
- Neuvoston päätelmiä valmistellaan siten, että niistä voitaisiin sopia 27.6. pidettävässä maatalous- ja kalastusneuvostossa.
- Ensimmäinen versio päätelmistä on jo neuvoston kalastustyöryhmän käsiteltävänä ja niihin sisältyy Valtioneuvoston kannanottojen mukaisia elementtejä.
- Päätelmät ohjaavat omalta osaltaan komissiossa ja neuvostossa asiassa tehtävää jatkovalmistelua.

Yhteenveto ”Kalastuspakettia” koskevista Valtioneuvoston kannoista:

1) Komission näkemykset ja tavoitteet Yhteisen kalastuspolitiikan (YKP) kehittämiseksi ovat pääosin kannatettavat.
- YKP on edelleen pääosin hyvin toimiva, eikä laajaa uudistusta tarvita.
- Jatkossa tulee keskittyä edelleen toimeenpanon tehostamiseen.

2) Energiasiirtymän mahdollistamiseksi tulee:
- Muuttaa EMKVR-asetusta, jotta energiasiirtymää voidaan rahoittaa vaikuttavasti myös kalastuslaivaston osalta.
- Muuttaa YKP-asetusta kalastuslaivaston säätelyä koskevia rajoitusten osalta.

3) EU:n meriekosysteemien suojelua koskevan toimintasuunnitelman osalta kansallisen tiekartan tulee varata aikaa ja resursseja riittävän tiedon hankkimiseen.